

■ Jan Rajlich (st.)

ve spolupráci

■ s Mahenovým památníkem
Knihovny Jiřího Mahena
v Brně

■ Akademické
nakladatelství CERM
Brno

zvou Vás a Vaše přátele na podvečer, v němž
představí právě vydanou vzpomínkovou knihu
Jan Rajlich Brno – černá bílá

Program:

Úvodní slovo editor doc. Ing. arch. Jan Rajlich (ml.)
a vydavatel PhDr. Tomáš Čermák, pasáže z knihy
přečte člen Mahenovy činohry NdB Vladimír Krátký,
...autogramiáda... ...přípitek jihomoravským vínem...

Ve čtvrtek 10. prosince 2015 v 17 hod.
Mahenův památník KJM, Mahenova 8, Brno,
(zastávka trolejbusů č. 35, 38 a 39 Žlutý kopec)

Jan Rajlich Brno – černá bílá

Vzpomínky brněnského výtvarníka Jana Rajliche st. (laureáta Ceny města Brna a zakladatele mezinárodního Bienále Brno), který se 10. 4. 2015 dožil 95 let. Autor v 75 kapitolách připomíná 40 let kulturního dění spojeného s městem Brnem, a to od autorova příchodu do Brna koncem 40. let až do 90. let 20. stol. V knize je dále zařazeno na 20 textů autora z knih, časopisů, katalogů, vernisáží, besed ap. Autor osobitým pohledem vzpomíná na některé osobnosti uměleckého světa, zejména výtvarného a literárního, ve městě Brně, se kterými se přátelil nebo setkával pracovně. Všimá si ale i různých událostí a překážek, které ovlivňovaly život v poválečné době a v době tzv. budování socialismu, a to jak z negativní, tak i pozitivní stránky.

20 | NA HOUPAČE

Pro tři dlejší kapitoly se mně velice hodí název jedné hry v Divadle bratří Mrštíků, protože naprosto výtěžně vyjadřuje poměry ovládnuté společenskou situací u nás, jak se projevovala už v poválečných letech a zejména jak kulturně po únorových událostech roku 1948. Pokud se říká zmíněné divadelní hře, jde tu o jednu ze zcela ojedinělých her amerických autorů, které mohly a smály být v tehdejší všeobecně vypjatém mezinárodním ozvědní studené války počátkem 60. let už u nás uváděny. K třířv a dosně mezinárodní atmosféře 50. let, o které již byla řeč i v předchozích kapitolách, bych ještě rád, hlavně snad pro mladší čtenářské ročníky, dodal dnes alespoň několik poznámek, týkajících se také domácí atmosféry a zdejším domácích poměrů. Také ty se totiž začaly už brzy po Únoru 48 měnit a pro mnohé až neočekávaně radikálně a od základů převracet. Počínaje na té nejvyšší osobnostní úrovni a pokračující přes krajskou a okresní až po tu zcela nejnižší úroveň místní, bylo veškeré kulturní dění už trvale centralizováno a regulováno. Kulturní a umělecká činnost byla nepřetržitě seškolována a omezovala především četnými stranickými usneseními, vydávajícími na všech úrovních. Tato usnesení – a z nich pramenící a do mnoha podrobností vypracovávané pokyny – se už plně do života snažili uvádět „noví lidé“, neprozemanitější nově jmenovaní funkcionáři a také četní novopovězení „odborníci“ na kulturu a umění. Všeobecně nahliženo tedy, nejen mezinárodní vztahy a mezinárodní politické, hospodářské a kulturní prostředí, ale i veškeré domácí poměry se vytrouily a nitak neopřítvaly kličkem, těžkou pohodu a potřebnou stabilitou.

Zvláště pak osobní poměry všech, kdož zastávali odpovědná postavení na jakýchkoliv úrovních v naší společnosti, ocitaly se v nejistotě a daly se skutečně velice výstižně přirovnat k houpačce: jednou nahoře, jednou dole.

Jako na houpačce se museli ale také cítit i lidé ve funkčních a postaveních, do nichž byli jmenováni a uvedeni teprve zcela nedávno. Intuicí si svým postavením nemohli být nikdo. Zanedlouho totiž také vysoká politika v naznačeném směru už odhalovala širokému občanství své dovednosti ukrývané a maskované rozpory a najednou vykazovala jejich nezvykle tvrdé řešení. Příklady z centra měly nyní sloužit jako vzorový model, poslušný i pro lokální řešení. Měi bych zde v této souvislosti počítal i o významných politických událostech, či třeba

1949/1970: Za vzpomínání „Dvypásový svět“ v Divadle bratří Mrštíků jsou uloženy kresby-náčrtky Jana Rajliche a fotografie z. Hlavěly z koncertu v Divadle Mrštíků (karta divadla Brno, snímky byly seřazeny podle autora). —

Zaznamenané příběhy, osobní zážitky a dojmy dokreslují atmosféru doby. Kniha je bohatě ilustrována řadou často unikátních dokumentárních fotografií, dokumentů a reprodukcí výtvarných děl vesměs z archivu autora.

Kniha „Brno – černá bílá“ volně navazuje na vzpomínkovou knihu Jana Rajliche st. o studentských letech na Škole umění ve Zlíně „Přistřížená křídla“ (1939–1945), která vyšla právě před 10 lety a vydalo ji rovněž Akademičké nakladatelství CERM.